

VVA ARISTAEUS,
ALUMNIVERENIGING
HOGESCHOOL
VAN HALL LARENSTEIN

MAGAZINE 2•2022

**Gediplomeerd? Gefeliciteerd!
Word nu gratis lid**

**Arthur de Bruin filmt de wondere
wereld onder de waterspiegel**

**Hé, er wandelt een bos door
Leeuwarden!**

VVA-A Magazine is het ledenblad van alumni-
vereniging VVA Aristaeus van hogeschool
Van Hall Larenstein en Yuverta mbo Velp.

Hoofredactie

Ria Dubbeldam (GAW)

Redactie

Robin Bromberg, Leonie Heutinck, Edwin Vriezen

Ledenadministratie

VVA Aristaeus

Postbus 350, 6880 AJ Velp

T 026-3695725

E els.themmen@hvhl.nl

www.vva-larenstein.nl

www.aristaeus.nl

Advertentieverkoop

Medialijn bv, Rebecca de Winter

T 0314-763735

E r.deWinter@medialijn.nl

Opzeggen lidmaatschap

Schriftelijk voor 1 december 2022.

Copyrights

Het auteursrecht berust bij de uitgever en de
auteurs. Overname van artikelen wordt
gewaardeerd, mits voorzien van een deugdelijke
bronvermelding.

Aansprakelijkheid

De uitgever en auteurs streven naar juistheid van
de informatie. De uitgever en auteurs aanvaarden
geen aansprakelijkheid voor schade die het gevolg
is van handelingen gebaseerd op onze informatie.

Bestuur VVA Aristaeus

Voorzitter / IJsbrand Velzeboer,

ijsbrand@vva-aristaeus.nl

Vice-voorzitter / Gerben Donker,

gerben@vva-aristaeus.nl

Penningmeester / Michel Tol,

michel@vva-aristaeus.nl

Secretaris / Ninja Blok,

ninja@vva-aristaeus.nl

Druk / Senefelder Misset B.V.

Vormgeving / GAW ontwerp+communicatie,
Wageningen

Oplage / 3.500

Coverfoto / Arthur de Bruijn/Blikonderwater

ISSN 1879-422X

Yuverta

LLO, het werkwoord voor 2022

De diplomeringen zijn weer in volle gang in zowel Velp als in Leeuwarden. De kersverse afgestudeerden zijn klaar om de wereld te bestormen. Het is wel een snel veranderende wereld voor velen. Ik doel niet alleen op de laatste ontwikkelingen op het gebied van de sociale media en de informatievoorziening, maar vooral op het bijhouden van de vakkennis. LLO heet dit ook wel: Leven Lang Ontwikkelen. Je moet jezelf gewoonweg veroordelen tot ‘levenslang’, maar dan op een uitdagende, interessante positieve manier. Het lidmaatschap van alumnivereniging VVA Aristaeus is een van de manieren om invulling te geven aan LLO.

Wij, van het VVA Aristaeus-bestuur, zijn hier volop mee bezig. We zoeken de verbinding tussen het actieve werkveld en onze eigen opleiding. Er is sprake van een wisselwerking tussen het post-hbo-onderwijs en de kennis vanuit de praktijk. Kort geleden hebben wij Hogeschool Van Hall Larenstein gevraagd om actief mee te werken aan vakinhoudelijke lezingen die de lectoren voor zowel de studenten als de alumni kunnen verzorgen. Specialistisch en leerzaam. Onze eigen leden kunnen ook veel vertellen over de ontwikkelingen op hun vakgebied. Noem dit maar een vorm van kruisbestuiving. Iedereen heeft er wat aan. De lectoren kunnen zo terugkoppeling vanuit de praktijk krijgen en de afgestudeerde wordt op de hoogte gebracht van de laatste inzichten op zijn of haar vakgebied. De excursies die wij organiseren zijn daar een goed praktijkvoorbeeld van. Zo was de excursie naar de Markerwadden een gezamenlijke activiteit van de school en onze alumnivereniging, maar er komen ook lezingen in de school zelf. Daar horen jullie binnenkort meer van. Een lidmaatschap van VVA Aristaeus wordt dus steeds leuker. Voor de studenten die nu hun diploma in ontvangst nemen: welkom bij onze vereniging. We doen je daarvoor een heel aantrekkelijk aanbod. Het eerste half jaar is een lidmaatschap nog gratis. Daarna groeit het abonnementsgeld met je eigen carrièregroei mee.

Het bestuur is versterkt

Dit voorjaar zijn er twee afgestudeerden bijgekomen die graag jullie bestuur willen komen versterken: Jan Koelstra en Tom de Roo. Hartelijk welkom. Zij zullen zich binnenkort aan jullie voorstellen.

Graag wil ik iedereen namens het VVA-Aristaeus bestuur een zeer zonnige zomer toewensen die gelukkig voor velen zonder sociale beperkingen gevierd kan worden.

IJsbrand Velzeboer,
voorzitter VVA Aristaeus

INHOUD • 2 • 2022

6 Wandelt daar nou een bos door Leeuwarden?

Ja inderdaad, telkens kleurt een ander plekje in de binnenstad van Leeuwarden groen. Landartist Bruno Doedens maakt met dit ‘Bosk’ een maatschappelijk statement.

10 Arthur de Bruin filmt de wondere wereld onder de waterspiegel

De onderwaterfilm van Arthur de Bruin gemist? Geen nood. In het najaar krijgt iedereen alsnog een kans. Dan wordt de film in delen op tv uitgezonden.

14 Veelzijdig projectmens in milieuadviesing

Frank Heijnens van Heijnens Milieuadvies is breed inzetbaar. Dat levert hem vaak waardering op die hij ook in zijn nieuwe thuisland – Zweden – hoopt te ontvangen.

16 Stelling: ‘De Floriade is een evenement waar je beslist naartoe moet’

De Wereldtuinbouwtentoonstelling belooft met het thema ‘Growing Green Cities’ inspiratie te bieden die steden leuker, mooier en duurzamer maken. Is het bezoek een aanrader?

19 Niets ontziend boek over de leugens in de voedselbranche

IJsbrand Velzeboer schetst met zijn boek *Leugens op mijn bord* wat er zoal misgaat in de voedingsmiddelenindustrie.

21 Carrière Jantine Haverkamp

In al haar banen komt de verbinding tussen water en landbouw terug.

22 VVA-A excursies Tiengemeenten, Markerwadden en Plasticfabriek

VVA-A Aristaeus organiseert weer volop excursies. Van drie van deze activiteiten maakten deelnemers een verslag. Ga je ook eens mee op pad?

27 LaarX: ook voor ná je afstuderen!

Voor studenten maar ook voor afgestudeerden weet de studievereniging telkens weer een divers programma samen te stellen. LaarX is een podium voor alle groenprofessionals.

En verder:

VVA-A nieuws, Studievereniging LaarX en advertorials

Speciale editie voor pas afgestudeerden!

Hoera! Je bent klaar met je studie bij Yuverta mbo Velp of Hogeschool Van Hall Larenstein. Een uitgelezen moment om lid te worden van VVA Aristaeus, dé vereniging voor afgestudeerden van jouw school. Bij VVA Aristaeus krijg je als kersverse starter op de arbeidsmarkt of doorstudeerder toegang tot een uitgebreid netwerk met tal van activiteiten en ontvang je een aantal keren per jaar het VVA-A Magazine. Wie weet vind je via ons je toekomstige werkgever. Meer informatie www.vva-aristaeus.nl.

Serious game voor agrarische bedrijfsopvolging

Onderzoekers en studenten van de opleiding Dier- en Veehouderij van Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden hebben samen met 8D Games, NHL Stenden en het werkveld een bordspel ontwikkeld voor bedrijfsopvolgers in de agrarische sector. Met de serious game krijgen ze een beter beeld van wat daarbij komt kijken. Bij serious games denken mensen vaak aan digitale spellen. Maar in de juiste setting kan 'ouderwets' met elkaar om tafel zitten met een bord- of kaartspel effectiever zijn om een goed gesprek op gang te brengen. In het spel 'Om Tafel' nemen de spelers de rol aan

van de familie Beukenboom, waar een bedrijfsovername op stapel staat. Spelers moeten samen zorgen voor een soepele overname door aandacht te besteden aan de wensen en eisen van ieder familielid. 'Studenten vinden het erg interessant om op deze manier bezig te zijn met een pittig onderwerp als bedrijfsovername', vertelt docent-onderzoeker Geleijn Biewenga, 'en vinden het prettig om er zo meer over te leren en met elkaar in gesprek te gaan. Het spel verlaagt de drempel om ideeën uit te wisselen.'

Interesse? Stuur een mail naar info@hvhl.nl

Doorstart voor lectoraat Weidevogels

Het lectoraat Weidevogels van Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden wordt met vier jaar verlengd. Daardoor kunnen er verschillende nieuwe landelijke onderzoeken worden opgezet, aldus lector Astrid Manhoudt. Het lectoraat startte in 2016. Doorgaans duurt een lectoraat zes jaar, maar mede door subsidie van het ministerie van LNV en de provincie Friesland kan het lectoraat verder. De inzet is om onder meer beter communiceren over weidevogelbeheer, de opzet van een monitoringssysteem voor predatie en onderzoek naar het verdienmodel voor boeren met weidevogelbeheer.

Afgestudeerd? Word nu gratis lid

Als afgestudeerde groei je mee in je contributie. Heb je in de periode juli-september je diploma opgehaald, dan betaal je in dat jaar geen contributie meer. Daarna is lidmaatschap erg voordelig. Het eerste contributiejaar gaat in 2023 in. Je betaalt maar €10,-. De jaren erna gaat de contributie in stapjes omhoog van €20,- en €40 naar uiteindelijk €50,-. Meer informatie: www.vva-aristaeus.nl.

Weerstation Yuverta mbo Velp doorstaat Eunice

Sinds kort heeft Yuverta mbo Velp een eigen weerstation. Het doel is om te onderzoeken in hoeverre het grondwaterpeil wordt beïnvloed door neerslag. Op Landgoed Larenstein zijn daarvoor ook ruim vijftig peilbuizen geplaatst, waarmee het grondwaterpeil kan worden gemeten. Studenten kunnen zo correlaties tussen neerslag en een fluctuerend grondwaterpeil bepalen. Het weerstation legt behalve neerslag ook temperatuur,

windsnelheden en luchtdruk vast. De data geven studenten meer inzicht in het klimaat en welke invloed dat heeft op de mens. Als vuurdoop kon het weerstation de intensiteit van de storm Eunice meten, in Velp met windsnelheden tot 117 km/u. Gelukkig is hij blijven hangen.

Download de app Weatherlink, maak een account aan en zoek het weerstation op Yuverta_mbo_Velp.

Agroforestry en notenteelt

Wie wil kennismaken met agroforestry en notenteelt kon zich op 18 mei laten informeren tijdens een symposium van Hogeschool Van Hall Larenstein Velp in samenwerking met diverse andere partijen. 's Morgens bezochten deelnemers een agrariër naar keuze, waaronder Edwin Sloof uit Bennekom. 's Middag waren er op school lezingen en workshops over ontwikkelingen in deze sector. Agroforestry en notenteelt zijn landbouwmodellen van de toekomst. Ze zorgen voor een mooi landschap, veel biodiversiteit en een goed verdienmodel voor ondernemers.

'Samen met VVA Aristaeus werken aan nieuwe deeltijdopleidingen'

De VVA-A Carrièredagen van maart vonden online plaats. Het levende bewijs van de noodzaak gaf directeur onderwijs Jolling Lodema van Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden. Ziek achter zijn computerscherm – onduidelijk of het corona of griep betrof – verzorgde hij op maandag 14 maart de officiële aftrap. Lodema benadrukte het belang van VVA Aristaeus.

'Vaak denken scholen: dat alumnibeleid doen we er even bij, maar het onderhouden van de driehoek student-bedrijfsleven-school kost tijd en aandacht. Het is zaak om samen met VVA Aristaeus ons sterk te maken voor aanvullende scholing voor medewerkers die een hbo-master willen halen. Daar liggen kansen. Ik nodig bedrijven en VVA Aristaeus uit om met mij en alumni-functionaris Martin Wijnia de

behoeften te bespreken. Dan zal ik mijn uiterste best doen om die opleidingen in de lucht te krijgen.' VVA Aristaeus onderstreept het belang van driehoek student-bedrijfsleven-school. Heb je ideeën voor activiteiten? Geef ze door aan Arian Bossers, bureau VVA Aristaeus, arian@vva-aristaeus.nl

VVA-A excursies

26 augustus Kasteel Twickel, Delden
23 september Havenbedrijf Rotterdam
september CSC Sport (natuur- en kunstgras sportvelden)
najaar Biesbosch
2022: Kleirijperij Groningen en fabriek PMC Farmsum (onder voorbehoud)

Meer informatie www.vva-aristaeus.nl

Onderzoek natuurinclusief gedrag van burgers

Wat drijft burgers om zich in te zetten voor de natuur en biodiversiteit? Dat onderzoeken Hogeschool Van Hall Larenstein, Aeres Hogeschool en Hanzehogeschool Groningen. Natuurinclusieve burgers zetten zich op allerlei manieren in voor de natuur en biodiversiteit. Bijvoorbeeld door geveltuinen aan te leggen, mee te werken aan het tellen van diersoorten of fruitbomen in de openbare ruimte te verzorgen. Een andere groep bestaat uit 'nog-niet-natuurinclusieve burgers'. Penvoerder Derk Jan Stobbelaar van Hogeschool Van Hall Larenstein: 'Burgers worden steeds belangrijker in het beheer van de groene leefomgeving. Tegelijkertijd ervaren ze veel barrières door onduidelijk beleid, andere burgers die niet mee willen, gebrek aan financiën enzovoort. Wij willen de barrières in kaart brengen en aanbevelingen doen hoe deze zijn op te ruimen. Daarnaast willen we daadwerkelijk verandering op gang brengen.'

Kettingzagen op hoogste niveau

De opleidingen Boomverzorging/ETW van Yuverta mbo Velp bieden het Nederlands Kettingzaag Certificaat 5 (NKC5) aan als onderdeel van het schoolexamen. Als examenkandidaten slagen hebben ze een

van de hoogst haalbare certificaten van Nederland. Studenten beginnen het examen op school, waar ze machines moeten onderhouden en bedrijfsklaar maken. De luchtfilter moet schoon zijn, de zaag geslepen en recht. Op een landgoed in Wageningen krijgen ze vervolgens een opdracht van een aannemer: écht werk. Vier douglassen van 60 centimeter doorsnee worden omgelegd. Een uitdaging, want het zaagblad is een stuk kleiner dan 60 centimeter. De bomen worden geveld, gesnoeid en klaargemaakt voor transport. Studenten die op dit niveau het examen afleggen draaien hun hand niet voor deze werkzaamheden om.

Wandelt daar nou een bos door Leeuwarden?

Ja inderdaad, honderd dagen lang kleurt steeds opnieuw een ander plekje in de binnenstad van Leeuwarden groen. Meer dan duizend bomen zijn aan de wandel. Eenmaal op hun eindbestemming, zullen ze wortelschieten en over toekomstige generaties waken. Landartist Bruno Doedens maakt met dit ‘Bosk’ op een speelse, luchtige manier een maatschappelijk statement. ‘Als bomen kunnen wandelen, kunnen wij als mensen veranderen!’

‘Het is een totaal onmogelijk en onzinnig project. Dat maakt het juist zo leuk. Als dit kan, kan er meer’, aldus Bruno Doedens. ‘Het is misschien een soort overmoed, maar mijn statement is dat overmoed loont. Die energie hebben we hard nodig voor nieuwe toekomstperspectieven. Iedereen is in mineur door corona, de oorlog, klimaatverandering, biodiversiteitsverlies enzovoort. Er is nogal wat aan de hand om je druk over te maken en depressief van te raken. Het is daarom heel belangrijk om met kunst en cultuur nieuwe wegen te schetsen, die laten zien wat we kunnen doen.’ Ruim twee jaar voorbereiding ging er aan Bosk vooraf. Op 7 mei is het bos gaan wandelen als onderdeel van het culturele programma Arcadia. ‘Dat programma is op te vatten als een vervolg op 2018, Leeuwarden als culturele hoofdstad van Europa. Die energie wilde de stad vasthouden. Arcadia zal eens in de drie jaar plaatsvinden; dit jaar voor het eerst en gelijk

al een van de grootste cultuurmanifestaties van Nederland.’

Planet paradise

Arcadia en daarmee ook Bosk stellen maatschappelijke vraagstukken centraal. Doedens vond de inspiratie daarvoor tijdens zijn sabbatical in 2019. Hij las veertig boeken over de stand van de mensheid en schreef het essay *Planet paradise* (planetparadise.nl) waarin hij schetst hoe we het opgebruiken van de aarde kunnen stoppen door niet langer te geloven in economische groei en de mens als superieure soort. ‘Door dit soort verhalen blijven we de aarde belasten. We hebben nieuwe verhalen nodig waarin we geloven, want dan handelen we er ook naar. We moeten weer van de aarde gaan houden. De mens moet een soort worden die een verrijking is voor de aarde. Het kan. De mensheid is nog erg jong; we zijn nog maar aan het puberen. Pubers mogen wild om zich heenslaan, maar op een gegeven

moment wordt het tijd verantwoording te nemen en de eigen kamer op te ruimen. In die fase zitten we nu. Als we met 8 miljard mensen de zaak kunnen bestieren, kunnen we ook met 8 miljard de aarde schoonmaken. Dat achterliggende verhaal heeft tot het project Bosk, Fries voor bos, geleid.’

Aanjager voor verandering

Het wandelende bos draagt drie functies ineen: ‘Ten eerste is het een maatschappelijk event dat we samen waarmaken. Ten tweede is het een autonoom kunstwerk dat even een andere soort stad laat zien. Cultuur en natuur worden door elkaar en over elkaar heen gelegd. We leggen het wandelende bos vast in film en fotografie om een discussie op gang te brengen over vragen als: hoeveel verkeer en hoeveel natuur wil je in je stad? Ofwel: wat vinden we belangrijk en wat zorgt voor een goede leefomgeving? Hieruit volgt vanzelf de derde functie: de wandelende bomen zijn een aanjager voor verandering van de mindset. Samen kunnen we werken aan herstel van de aarde.’ Het filosofische, maatschappelijk geëngageerde is een nieuw aspect in zijn werk. Vijftien jaar lang heeft Doedens in vooral kustgebieden ‘gespeeld’ met tijdelijke landschappen, waarbij hij verbeeldingskracht en sociale energie combineerde. Deze ervaringen vult hij nu aan met zijn nieuwe inzichten uit zijn sabbatical. ‘Het maatschappelijk relevante zat eigenlijk altijd wel in mijn werk, maar

niet eerder lag het er zo dik bovenop. Het ging mij voorheen vooral om het ervaren van de kracht van de natuur en hoe door menselijk ingrijpen een evenwicht tussen cultuur en natuur kan ontstaan. In Bosk zit veel meer stellingname: voor herstel van de aarde is actie nodig. Daarom wandelt het bos en zit er bovendien een cultuur-, participatie-, educatie- en verdiepingsprogramma aan vastgehaakt. Zo komt er een rechtszaak over de natuur, gaat het bij een kerk over groene theologie en denkt de gemeenteraad na over de lange termijn. We proberen de haarscheurtjes in het maatschappelijke systeem wat op te rekken. Net als bij asfalt: als er scheurtjes in komen, gaat er gras in groeien, waardoor het asfalt nog verder scheurt. Zo is het proces van vernieuwing te beïnvloeden.’

Willem Alexander

De wandelende bomen, zestig soorten in totaal, heeft Doedens samen met mensen van de gemeente op de kwekerij uitgezocht. ‘Door mijn opleiding Tuin- en Landschapsinrichting en door mijn hoveniersopleiding ken ik al die bomensoorten natuurlijk wel en weet ik ook hoe je ze in de bakken moet planten, verankeren en water geven.’ Het wandelende bos wordt dagelijks door honderd mensen begeleid. ‘Voor het dagelijks verplaatsen van de bakken tot en met 14 augustus hebben zich bij aanvang van het project al meer dan tweeduizend vrijwilligers zich aangemeld, waaronder hopelijk ook

De bomen staan opgesteld voor de wandeling.

Carrière

Bruno Doedens studeerde in 1985 af aan de Rijks Hogere School voor Tuin- en Landschapsinrichting in Boskoop, richting ontwerpen (voorloper Hogeschool Van Hall Larenstein, Velp). In 1993 rondde hij zijn studie aan de Academie voor Bouwkunst af. Datzelfde jaar nog richtte hij met Maike van Stiphout DS landschapsarchitecten op. In 2003 begon hij met Frits Vogels de Stichting Landschapstheater en Meer (SLeM). Twee jaar later stapte hij uit DS landschapsarchitecten om zich volledig te concentreren op tijdelijke landschappen. ‘Ik vond het vakgebied te marktgedreven en daardoor te weinig sociale impact hebben. Op onder meer Oerol ben ik gaan experimenteren met tijdelijke landschappen, en nam mensen als deelnemer en toeschouwer daarin mee. Mijn ontwikkeling is een on-going proces.’

studenten, docenten, andere medewerkers en afgestudeerden van Hogeschool Van Hall Larenstein Leeuwarden.’

‘Dit is nooit eerder vertoond, een wandelend bos. Willem Alexander is de enige koning met een wandelend bos in zijn Rijk’, grapt Doedens, al gaat het hem niet om records halen. Nee, hij wil geloof in de toekomst aanwakken. ‘Er kunnen veel dingen ten goede keren als we wakker worden, volwassen worden en in beweging komen. Daarin heeft de jeugd een verantwoordelijkheid, maar het feit dat de aarde is zoals die nu is, ligt niet aan de jeugd maar aan ons volwassenen.’

Meer informatie: arcadia.frl/projecten/bosk en www.brunodoedens.nl

TEKST RIA DUBBELDAM,
FOTO'S BRUNO DOEDENS EN FLORIS
LEEUWENBERG

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Als stagiair/starter de buitenruimten van het rijk van binnenuit ervaren en ontdekken?

Kijk op werkenvoornederland.nl/rvb

Werken voor
het Rijksvastgoedbedrijf,
is werken
voor Nederland.

Klaar voor een baan in de groene sector?

- ✓ Vacatures
- ✓ Sollicitatietips
- ✓ LinkedIn en CV

Wat zijn **jouw** carrièrewensen? Waar liggen **jouw** kansen en hoe vergroot je je kans op een baan?

- ✓ Groene ruimte en milieu
- ✓ Agribusiness
- ✓ Food
- ✓ Onderwijs

Neem contact op!

Hans
06-22609294

Kim
06-23726018

Bert
06-15189137

WWW.AERESAGREE.NL

Larensteinselaan 26B
Velp

‘De vers foodbranche is een spannende werkomgeving’

Koninklijke Vezet, marktleider in de vers foodbranche, biedt een breed scala mogelijkheden voor afgestudeerden van Hogeschool Van Hall Larenstein. ‘Je kunt hier allerlei kanten op met je opleiding. Dat is het grote voordeel van zo’n groot bedrijf’, maakt verpakkingstechnoloog Annemarie Weterings duidelijk.

Ze legt uit waar ze zich zoal mee bezighoudt. ‘Komt er een nieuw artikel of gaat de samenstelling veranderen, dan onderzoek ik onder meer hoe we de atmosfeer in de verpakking het beste kunnen afstemmen op het product. Moet het product verpakt worden onder beschermende atmosfeer of moeten er juist perforaties in de verpakking aangebracht worden? Zo heeft rucola veel zuurstof nodig gedurende de tijd dat het verpakt is. Daarom brengen we laserperforaties aan in de verpakking. IJsbergsla daarentegen heeft voor een goede houdbaarheid heel weinig zuurstof nodig. Die verpakken we onder beschermende atmosfeer en in de verpakking brengen we het zuurstofpercentage verder omlaag.’

Annemarie heeft levensmiddelentechnologie gestudeerd en kwam binnen bij Koninklijke Vezet op fabrieksafdeling Fruitgemak. Ze ging er aan de slag als QA technoloog. ‘Ik keek bijvoorbeeld naar de verwerkbaarheid van het fruit: heeft het de goede rijpheid en welke rassen zijn het meest geschikt? Een belangrijk taak is ook de controle van de snijmesses. Hoe scherper het snijvlak, hoe beter het behoud van de kwaliteit.’ Tegenwoordig werkt ze als verpakkingstechnoloog op de afdeling kwaliteit van onderdeel Kookgemak, waar voorbereide producten worden verpakt. Denk aan gesneden kookgroente, bloemkoolrijst, slamixen, soepgroenten, roerbakmixen enzovoort.

In haar vakgebied is veel gaande. Er komen telkens betere verpakkingsmachines en Vezet ontwikkelt telkens nieuwe producten waarvoor verpakkingen nodig zijn. En dan ligt er de ambitie om in het kader van het Plastic Pact Nederland de hoeveelheid plastic te verminderen. ‘Er blijft gewoon veel veranderen en dat maakt het werk erg

leuk. Wat betreft de mogelijkheden voor reductie en recycling van plastic bekijken we bijvoorbeeld welke producten van schaal naar zak kunnen gaan. De kunst is dat producten de gewenste kwaliteit en houdbaarheid houden, anders wordt de voetafdruk alsnog groter als gevolg van food waste. Dat willen we natuurlijk ook niet.’

Hergebruik van plastics van voorverpakte producten is nog niet zo eenvoudig, legt Annemarie uit. ‘Onze maaltijd- en fruitsalades moeten in verband met kwaliteit en houdbaarheid goed gesloten zijn. De schalen worden voorzien van een topseal. De techniek is nog niet zo ver dat machines herbruikbare verpakkingen kunnen verwerken die dezelfde kwaliteit en houdbaarheid garanderen.’

Zelf is Annemarie nog lang niet uitgekeken op haar werk als verpakkingstechnoloog, maar als ze een andere functie zou willen, is dat mogelijk. Ze somt mogelijkheden op: ‘Onze QA-afdeling richt zich op het voedselveiligheidssysteem en etiketteren. Met levensmiddelentechnologie kun je ook goed bij productontwikkeling terecht of bij producttechnologie, waar je bijvoorbeeld met telers samenwerkt voor optimalisering van de teeltomstandigheden en de gewenste rassenkeuze. We hebben hier meerdere collega's die bij Van Hall in Leeuwarden hebben gestudeerd, zoals een teamleider productie, een voedingsmiddelentechnoloog op afdeling kwaliteit en diverse procestechnologen. Geregeld hebben we stagiairs.’

Zoek je een uitdagende baan bij een bedrijf dat groeit als kool? Vezet heeft plaats voor mensen die willen meegroeien. Kijk snel op www.vezet.nl.

Arthur de Bruin tovert verborgen wereld onder water naar boven

INTERVIEW ARTHUR DE BRUIN

Zo'n honderd studenten bos- en natuurbeheer van Yuverta mbo Velp hebben 'm al in mei gezien in een Arnhems filmtheater. Studenten van Hogeschool Van Hall Larenstein Velp idem dito, maar dan op de school. Heb je zelf de film *Nederland Onder Water* van alumnus Arthur de Bruin in de bioscoop of het filmhuis gemist? Geen nood, want in het najaar krijgt iedereen alsnog een kans. Dan wordt de film in delen op tv uitgezonden. Kijken dus.

Arthur de Bruin filmt al jaren voor tv- en bioscoopproducties. Onder meer twee seizoenen lang voor delen van de tv-serie *Wildernis onder water*. Aan de film *Markerwadden* heeft hij het nodige onder water bijgedragen en een aantal van zijn beelden zijn opgenomen in films als *Holland: Natuur in de Delta* en *Levende Rivier*. Ontelbaar veel uren ligt hij met zijn camera in het water, maar altijd naast zijn baan als visonderzoeker bij RAVON. En nu heeft hij dus voor het eerst een eigen bioscoop- en tv-film. Behalve filmer is hij ook de regisseur. Is het een droom die uitkomt? 'Ja eigenlijk wel', erkent Arthur de Bruin voorzichtig. 'Ik zag al jaren de potentie van een film die zich groten-deels onder de Nederlandse zoetwaterspiegel afspeelt, waarmee je een breed publiek kunt trekken over dieren waarvan ik zelf zo veel als visonderzoeker weet. Het is zo bijzonder wat we allemaal in Nederland onder water aan fauna hebben en tegelijkertijd weten zo weinig mensen van het bijzondere gedrag dat de dieren vertonen of hoe kleurrijk ze zijn. Dat het me is gelukt om een mooie, inhoudelijke film te maken van het dierenleven onder water, daar ben ik toch best trots op. Evengoed blijft er hierna nog heel veel te vertellen. Ik ben nog even enthousiast als vier jaar geleden toen ik dit idee in mijn hoofd kreeg.'

Schepnetjes uit zijn jeugd

Van jongs af aan is De Bruin gefascineerd door natuur en waternatuur. Hij kreeg het met de spreekwoordelijke paplepel ingegoten. Hele afstanden fietsten zijn ouders met de kleine Arthur in het kinderzitje rond en later ging Arthur mee op zijn eigen fiets; altijd samen de natuur in. Of genieten van de natuur in de grote tuin en aangrenzende sloot vol kikkers. 'Ik schepte graag met schepnetjes in sloten, plasjes en poeltjes op zoek naar padden, kikkers en vissen. Dat is nooit overgegaan; op latere leeftijd heet dat dan onderzoeken. Voor je het weet, werk je dertien jaar aan de meest zeldzame en verborgen vissoorten die we in Nederland hebben zoals de grote modderkruiper, rivierprik en kwabaal. De algemene soorten zijn ook heel boeiend hoor, vooral als ze bijzonder gedrag vertonen. Ik wil dingen zien en begrijpen. Dat heb ik voor mijn film ook drie jaar lang kunnen doen; diepgaand kijken naar de beesten waar een heel bijzonder gedrag bij hoort, zoals de bittervoorn die samenleeft met de zwanenmossel.'

Eyeopener

Het onderwater filmen of beter gezegd -fotografie kwam op zijn pad tijdens een vakantie in Oost-Duitsland. 'Ik herinner me nog goed hoe helder de diepe meren – zogenoemde pingoruïnes – waren. Tot op grote diepte kon je de vissen tussen de waterplanten zien zwemmen, waarvan ik toen nog niet wist welke soorten het waren. Ik kocht een duikbril ergens in een winkel, ben gaan snorkelen en ben met een wegwerp-onderwatercamera foto's gaan maken – ik weet niet of ik de foto's nog heb – maar wauw dit was wel een eyeopener. Het leek wel de tropen, maar het is gewoon Europa! Ik vroeg me af: kan ik dit ook in Nederland zien?'

Voor zijn werk als visonderzoeker zag hij de grote potentie van onderwaterfotografie, het zou nieuwe kennis kunnen opleveren over gedrag van soorten. Want schep je met een net een vis uit het water, dan haal je het dier uit zijn leefwereld en zie je niks van hun gedrag. De Bruin is juist erg benieuwd naar hoe vissen in hun wereld functioneren, wat ze dagelijks doen, hoe ze zich voortplanten, et cetera. 'Van het een kwam het ander. Na de aanschaf van een fotocamera kwam er ook een filmcamera. Ik merkte al snel dat het filmen me erg ligt, want daarmee kun je het hele verhaal vangen. Foto's maken vind ik ook erg boeiend – dat doe ik nog steeds – maar met film kun je mensen echt in detail meenemen in hetgeen de dieren te vertellen hebben.'

Mysterieuze toerist

Natuurfilms hebben de laatste jaren gewoonlijk een verhaallijn, zo ook *Nederland Onder Water*. In zijn film volgen we de paling, de vissoort die zich in de Saragossozee ten oosten van de Caraïben voortplant. Als glasaaltjes zwemmen ze de Atlantische oceaan over om in Europa volwassen te worden. 'Door de ogen van deze mysterieuze toerist in onze zoete wateren kijken we naar de wereld onder water. Hij zwemt het verhaal aan elkaar. Door zijn ogen zie je veel andere soorten voorbijkomen, terwijl rond de paling zelf een mysterie blijft hangen. Hij komt vanuit de grote oceaan middenin de nacht en vertrekt ook weer in de nacht. We weten eigenlijk nog steeds heel weinig hoe zijn 6000 kilometer lange reis eruitziet.' De Bruin wordt soms al moe bij de gedachte hoeveel moeite en tijd bepaalde shots hebben gekost, maar

'De paling zwemt het verhaal aan elkaar. Door zijn ogen zie je veel andere soorten voorbijkomen, terwijl rond de paling zelf een mysterie blijft hangen'

Arthur de Bruin

Opleiding:
Middelbare Bos- en
Cultuurtechnische School
(MBCS), voorloper Yverta MBO
Velp, 2003
Hogere Bos- en
Cultuurtechnische School
(HBCS), voorloper Hogeschool
Van Hall Larenstein, 2008

Carrière:
Visonderzoeker RAVON,
2008-mei 2022
Oprichter en eigenaar van
Blikonderwater producties, sinds
2012
*Filmer en regisseur van
Nederland Onder Water,*
2019-2022. Deze film is
geproduceerd door Ispida
Wildlife productions i.s.m.
AVROTROS

als hij dan het resultaat ziet, vindt hij dat het meer dan de moeite waard is geweest. ‘Om een paar voorbeelden te geven. Het is hartstikke moeilijk om een aalscholver of dodaars onder water te filmen. Een dodaars, volwassen iets groter dan een badeend, moet je met een fisheyelens op ongeveer 10 centimeter van je lens zien te krijgen om voor de kijker een indrukwekkend beeld te geven. En een aalscholver is buitengewoon schuw, net als een dodaars overigens. Zie maar eens een jagende aalscholver op beeld vast te leggen. Ja, dat zijn shots waarvan ik heel blij ben dat ze gelukt zijn.’

Verzuipende pieren

Een bijzonder moment in de film is de overstroming vorig jaar in Limburg. Tien jaar geleden had hij al eens een zomerhoogwater van de Rijn meegemaakt. De Bruin haalt herinneringen op: ‘Het had enorm geregend in de bovenloop van de Rijn. Al dat water kwam naar Nederland toe, uiterwaarden liepen onder. Ik ben in weilanden gaan liggen en zag zoiets moois in helder water. De riviervissen begonnen zich tegoed te doen aan de pieren die in het grasmat aan het verzuipen waren. Zo’n bijzonder natuurfenomeen. Mijn foto’s haalden alle kranten.’ Hij had niet verwacht dat in de periode waarin hij filmde zo’n situatie zich opnieuw zou voordoen. ‘Voor de mensen in Limburg helemaal niet prettig en voor het buitenland dramatisch, maar voor de film was het mooi om dit verhaal vast te leggen. Als het water de ruimte neemt, maken de vissen er dankbaar gebruik van; wat het belang van dynamische uiterwaarden en oevers maar eens extra onderstreept.’ Schept De Bruin niet een te romantisch beeld van onze zoete wateren? Met de waterkwaliteit is het belabberd gesteld. Slechts 1 à 2 procent voldoet aan de normen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). We zijn het vieste jongetje van de klas. ‘Goed dat je dit opmerkt’, reageert De Bruin. ‘De rapporten die allemaal langskomen, het is allemaal waar. Ik zal het niet ontkennen. Maar aan de andere kant is er veel ten goede veranderd. Wie kon in de jaren zeventig en tachtig, toen de rivieren vrijwel levenloos en vies waren, voorzien dat we er nu weer in kunnen zwemmen en dat we ’s zomers kunnen genieten van het fenomeen zomersneeuw van de eendagsvliegen. Het zijn signalen dat de natuur veerkrachtig is en zich kan herstellen. Daar heb ik me op gefocust. Ik vind het belangrijk een handelingsperspectief te bieden en wil mensen aanmoedigen om vooral door te zetten.’

Bekentenis

Zijn gedrevenheid om een breed publiek te bereiken zal vast tot nieuwe films leiden. En dat klopt. De Bruin doet een verrassende mededeling. ‘Vandaag is mijn laatste werkdag bij RAVON. Mijn laatste mails zijn net verstuurd. Het gaat mij absoluut aan het hart. Mijn baan als parttime baan als visonderzoeker wilde ik niet zomaar inruilen voor iets anders, maar nu ga ik

me fulltime richten op de onderwaternatuur en het communiceren daarover in Nederland en Europa. De kennis die ik de afgelopen dertien jaar bij RAVON aangevuld met tien jaar fotografie en filmen heb opgedaan zijn heel waardevol om verder uit te bouwen. Over het gedrag van waterdieren is dan wel het een en ander geschreven, maar het meeste onderzoek dateert van de jaren zestig. Vanaf de jaren zeventig-tachtig, waarin onze wateren sterk vervuild raakten, is er niet meer uitvoerig in de onderwaterwereld gekeken. Voor onderzoek naar het gedrag van de Nederlandse onderwaterbewoners is jarenlang geen duikbril meer opgezet. Door dit op te pakken kunnen veel nieuwe inzichten ontstaan en kunnen we stukjes kennisleemte opvullen. Als ik mijn leven lang alleen nog maar onder water doorbreng, zal ik telkens nieuwe dingen en nieuw gedrag naar boven kunnen halen. Er valt nog veel te ontdekken. Door me volledig te richten op films over de verborgen wereld onder de waterspiegel kom ik misschien wel dichtbij mijn doel om het gedrag van vissen te begrijpen, hun leefgebieden te beschermen en mensen tot inzicht te brengen dat schoon zoetwater vol leven vanzelfsprekend moet zijn. Ik heb de kennis, de apparatuur en weet hoe ik het leven onder die spiegeling moet vastleggen. Mijn handen jeuken om ermee door te gaan. Ik ben al met allerlei ideeën voor nieuwe verhalen bezig, waar ik enthousiast van wordt.’

TEKST RIA DUBBELDAM
FOTO'S BLIKONDERWATER PRODUCTIES

Onderzoek naar waterleven onder drijvend zonnepark

Duurzame energie heeft ruimte nodig, en zandwinplassen bieden uitkomst. Maar hoe doe je dat als zandwinbedrijf zorgvuldig en natuurinclusief? Anne Beune studeert af bij Dekker Groep op de vraag of je het effect van drijvende zonnepanelen op het waterleven in een zandwinplas kunt modelleren.

Anne Beune studeert Geografie, Planologie & Milieu in Nijmegen en doet de master Transnational Ecosystem-based Watermanagement. De afdeling Landschapontwikkeling waar Anne haar onderzoek doet, past zandwinning, natuur, zonne-energie, windenergie en recreatie zo zorgvuldig mogelijk in het landschap, met oog en oor voor mens, dier en milieu. Daarvoor is veel onderzoek nodig, waaraan studenten, ook van Van Hall Larenstein zinvol bijdragen.

Zorgvuldig met waterleven

Anne: ‘Zo wil Dekker weten of het effect van drijvende zonneparken op de aquatische ecologie te modelleren is. Bij

voldoende data kan je met een model niet alleen effecten achteraf meten, maar juist ook vooraf effecten vergelijken van verschillende scenario's. En van extra maatregelen, zoals biohutten voor vissen.’ Door zonnepanelen valt er minder licht in een plas. ‘Ik modelleer wat dat doet met de waterkwaliteit, dus zuurstof, stikstof, fosfor en de pH-waarde, en wat dat betekent voor de algen, de vissen en de waterplanten die het ecosysteem vormen.’ Anne doet zelf metingen en maakt gebruik van datasets van het KNMI en het Waterkwaliteitsportaal over licht en waterkwaliteit.

Duurzame daadkracht

De duurzame drive tot in de ecologische details bij Dekker Groep maakt dat zij zich snel thuis voelde. ‘Daadkrachtige bedrijven spelen een sleutelrol in het verduurzamen van Nederland. Als de overheid het moet reguleren duurt dat veel te lang en het milieu verbeteren door bij jezelf te beginnen zal ook niet genoeg zijn.’ Dekker Groep reduceerde in ruim zeven jaar tijd de CO₂-uitstoot met 80% door

Dekker Groep wint zand voor de (wooning)- bouw met slim materieel op groene stroom, en financiert daarmee behoorlijk veel maatschappelijke doelen. Zoals het herstellen van grote oppervlakten riviernatuur, hoogwaterveiligheid, het opwekken van duurzame energie en het toevoegen van prachtige routes om te struinen of strandjes om te recreëren.

zandzuigers en zandfabrieken slimmer en zuiniger te maken en aan groene stroom te leggen. Anne: ‘Het aantrekkelijkste aan Dekker vind ik de intrinsieke motivatie om te verduurzamen. Er komen daarnaast veel disciplines bij elkaar en er is enorm veel kennis in huis, van duurzame techniek tot ontgronding en gebiedsontwikkeling.’

Dekker Groep is een mooie werkplek om te puzzelen op een natuurinclusieve inrichting van het (rivieren)landschap. Het familiebedrijf heeft vaak afstudeerders en stagiairs van Van Hall Larenstein, en meerdere Larensteiners zijn inmiddels medewerkers.

Interesse?

Laat het weten via landschapontwikkeling@dekkergroep.nl.

Dekkergroep.nl

Veelzijdig projectmens staat midden in de milieuadvisering

Zestien jaar geleden begon Frank Heijns met Heijns Milieuadvies. Hij is breed inzetbaar, houdt ervan om partijen te ontzorgen en vindt het een sport om saneringskosten binnen de perken te houden. Dat leverde hem vaak waardering op die hij ook in zijn nieuwe thuisland – Zweden – hoopt te ontvangen.

Oude tijden herleven voor Frank Heijns als we voor het interview afspreken in het hoofdgebouw van Hogeschool Van Hall Larenstein in Velp. Helaas voor hem is alleen nog de kapel herkenbaar, maar de herinneringen aan zijn studietijd zijn nog springlevend. ‘Mijn voorkeur tijdens mijn opleiding aan de Hogere Bosbouw en Cultuurtechnische School (HBCS), zoals de school toentertijd heette, lag bij grond- en oppervlaktewaterstromingen. Op die manier kwam ik in 1985 als hydroloog te werken bij de provincie Utrecht bij Bureau Hydrologisch Onderzoek. Naast basishydrologisch onderzoek hield het bureau zich bezig met advisering op het gebied van bodemsanering. Het gifschandaal in Lekkerkerk was een paar jaar eerder in 1980 ontdekt en gaf een enorme boost aan de bodemsanering in Nederland, maar er waren nog geen daarin gespecialiseerde adviesbureaus. Als provinciaal bureau kregen wij door onze expertise dus de opdracht om mee te denken over verontreinigingen in het grondwater. Zo kwam ik in contact met die tak van sport en klom ik op tot projectleider bodemsanering. Projecten waaraan ik werkte waren de sanering van een voormalig galvanisch bedrijf in Baarn, chemische wasserijen in Zeist en een trappenfabriek

in Montfoort.’ Op 1 juli organiseerde VVA Aristaeus een excursie naar het Griftpark in de stad Utrecht. Na de sloop van de gemeentelijke gasfabriek bleek het terrein zwaar vervuild te zijn. Tussen 1993 en 2002 werd het gebied gesaneerd en heringericht als stadspark. Dit project zal Heijns vanuit zijn Utrechtse tijd ook wel kennen? ‘Zeker, maar aan die sanering heb ik nooit gewerkt. Er zat een gezamenlijk provinciaal-gemeentelijk projectbureau op, waar ik geen onderdeel van was. Ik woonde in die tijd wel in Utrecht, dus wekelijks keek ik bij de hekken.’

Projectmanager van A tot Z
Het duurde tot oktober 2006 voordat Heijns zijn eigen milieuadviesbureau opzette. ‘Het begon met een basisonrust in mezelf om nieuwe dingen uit te proberen. Daarnaast werd van mij verwacht dat ik steeds meer managementtaken op me nam. Dat wilde ik niet, want ik ben een projectmens die graag in de buitenlucht de boel van begin tot eind begeleidt. Verder wilde ik me graag breder ontwikkelen dan bodemsanering. Dat dat lukte kwam vooral doordat de voorheen afzonderlijke bodemsaneringsprojecten steeds meer werden geïntegreerd en er ook

meer aandacht kwam voor de natuurlijke of civieltechnische component. Als laatste heb je als ondernemer beter de ruimte om werk en privé te kunnen combineren.’ Op het eigen erf verrees zo een kantoorruimte met vergaderzaal. Een bodemsaneringstraject begint natuurlijk niet gelijk in de grond. ‘Ik vind persoonlijk contact erg belangrijk en wil altijd de saneringslocatie met eigen ogen bekijken’, schetst Heijns zijn aanpak. ‘Doordat ik vervolgens alle onderdelen van het project op me neem, krijgen opdrachtgevers één aanspreekpunt. Vaak is er al een hele voorgeschiedenis, waaronder ook conflicten met overheden. Daar liggen ze wakker van, omdat ze hun pensioenvoorziening zien opdrogen door de saneringskosten. Opdrachtgevers zijn ontzettend dankbaar als een klus afgerond wordt en uiten dat ook! Die waardering is erg fijn. Waar ik verder veel voldoening uithaalt is het afronden van een project tegen de afgesproken prijs. Je hoort in het werkveld nog regelmatig dat dat niet kan, dat het altijd veel duurder wordt, maar ik weet uit ervaring dat je met de juiste samenwerkingpartners en de juiste gebiedskennis heel dicht bij de waarheid komt.’

Toegenomen regeldruk
Eén van de dingen die Heijns zorgen baart is de toegenomen regelgeving rondom bodemprojecten. ‘Toen ik startte met mijn eerste baan konden we bij wijze van spreken binnen een paar weken een locatie schoonmaken. De

focus lag op de uitvoering. Tegenwoordig duurt de projectvoorbereiding zomaar anderhalf jaar en daarna moet je nog een keer de grond in. Het werk is kortom aardig verjuridiseerd. De zorg voor de kwaliteit van het leefmilieu is prima, en daar zijn die regels ook uit voortgekomen, maar het schiet wel eens door. Wat ik fijn zou vinden is dat “de helpende overheid” weer terugkeert. Toen ik bij de provincie Utrecht als bevoegd gezag begon met “saneringen in eigen beheer” hielpen we de ondernemers en de adviesbureaus met adviezen bij de voorbereiding en uitvoering van saneringen. Nu is (voor) overleg met overheden bijna niet meer mogelijk; erg jammer. Boetes en dwangsommen achteraf werken eerder averechts. Ik vraag me af of de nieuwe Omgevingswet het werk makkelijker maakt, want de wet Bodembescherming verdwijnt daardoor wel, maar komt vast weer op een andere manier terug. Ik bereid me er in die zin ook niet op voor, want de invoering is keer op keer uitgesteld en het wordt altijd weer anders bij invoering.’

(Door)start in Zweden
Dat hij zich niet op de nieuwe wet voorbereidt komt ook door de wens van Heijns en zijn vrouw om te emigreren naar Zweden. Vorig jaar hebben ze al maanden door Zweden getrokken en nu maken ze sinds 30 april weer een verkenningsreis. ‘Ik kan de klassieke antwoorden geven waarom we deze stap willen nemen: natuur-rust-ruimte.

Maar er is meer. Mijn vrouw en ik zijn beiden ondernemend, staan open voor nieuwe contacten, willen letterlijk nieuwe wegen inslaan, ook als je daarvoor in Nederland veel goeds en liefs (familie en vrienden) achterlaat. Daarnaast heeft de coronaperiode ons geleerd, dat je ook op andere (digitale) manieren fijn mensen kunt blijven ontmoeten. We gaan ontdekken of er voor ons een toekomst in Zweden is. Privé en zakelijk. Daar komt vast iets moois uit voort. Al is het maar de persoonlijke groei.... En wat is er mis met gewoon proberen en ervaren?’ Het huis is al gelukt. Midden in de bossen, maar op slechts een uur autorijden van de grote stad Östersund. Nou ja huis.....het is 54 hectare bosland! Met een zeer slecht te slopen huis erop. We hebben een oud “timmerhus” gekocht van eind 1800. Dat wordt voorzichtig balk voor balk ontmanteld en dan weer opnieuw opgebouwd. Zo krijgen we dus een historisch mooi oud huis op een prachtige locatie. We zijn druk met het regelen van vergunningen

voor de sloop en de bouw. Komt Larenstein weer heel goed van pas!’ Wie weet start Heijns er een nieuw bedrijf, maar het zal dan geen kopie van het huidige bedrijf worden, zegt hij. ‘Ik zie kansen genoeg. Per slot van rekening zijn Larensteiners allround opgeleid, kunnen ze projecten managen enzo-voort. Ook de uitwisseling tussen bijvoorbeeld Zweedse en Nederlandse bosbouwstudenten zou iets kunnen zijn. Dus als mensen dit lezen en ideeën hebben, mogen ze contact met me opnemen!’

Heb jij ideeën over hoe Frank Heijns jou of je bedrijf kan ondersteunen vanuit Zweden? Neem dan contact op via 06-20157061 of info@heijnsmilieuadvies.nl De reis van Heijns is te volgen via https://instagram.com/nomadliv_i_sverige?utm_medium=copy_link

TEKST EDWIN VRIEZEN
FOTO'S FRANK HEIJNS

Bedrijf Heijns Milieuadvies, www.heijnsmilieuadvies.nl
Naam en functie Frank Heijns, directeur en oprichter
Opleiding HBCS, 1985
Aantal medewerkers geen
Vestiging Arnhem

‘De Floriade is een evenement waar je beslist naartoe moet’

De Floriade is weliswaar een publieksevenement, maar zeker ook bedoeld voor studenten en professionals. De Wereldtuinbouwtentoonstelling belooft met het thema ‘Growing Green Cities’ inspiratie te bieden uit binnen- en buitenland die steden leuker, mooier en duurzamer maken. Ga jij de Floriade bezoeken? Zo ja, waarom? En zo nee, waarom niet? Wellicht ben je al geweest. Is het een aanrader?

SAMENSTELLING LEONIE HEUTINCK EN RIA DUBBELDAM

Melanie Koning
• Tuin & landschapsinrichting, 2010
• Landschapsarchitect/
beleidsadviseur Provincie
Flevoland

Loes Trienekens
• Bos & natuurbeheer, 2010
• Assistent-projectleider gemeente
Cranendonck

‘In de huidige tijd denk je dat je al veel innovatie kent door internet, LinkedIn en social media. Maar de Floriade is een feestje en laat je het tegendeel zien; een feestje van herkenning van bedrijven en instellingen die je kent; je laat je verrassen met een vernieuwende kavel of paviljoen. Een feestje van kleur, sortiment, spel, nieuwe materialen, technieken, voedselvoorziening, kunst en vooral kwaliteit. Je ziet dat er met veel aandacht hard aan is gewerkt: mensen van over de hele wereld, uit de provincie Flevoland en vanuit lokale initiatieven. Allemaal pakken ze de ruimte hun gerealiseerde ideeën te delen voor een duurzame toekomst en **daar worden mensen met een groen hart vrolijk van.** De Flevolandse editie is ook weer geheel anders qua sfeer, ontwerp en uitstraling dan die van Venlo. Dus is het een aanrader? Jazeker, we gaan waarschijnlijk vaker dan één keer, dan ontdek je weer nieuwe dingen, nieuwe tips, ander seizoen! Zie je daar!’

‘Iedereen in ons vakgebied zou de Floriade moeten bezoeken. Het is een plek waar alles en iedereen zijn nieuwste innovaties en mooiste werken toont. Door een bezoek aan deze tentoonstelling kun je ervoor zorgen dat je als professional op de hoogte blijft van de ontwikkelingen binnen het vakgebied. Helemaal in de huidige tijd, waarin er snelle veranderingen en andere denkwijzen worden gevraagd, is het een mooie plek om inspiratie op te doen. **Duurzaamheid is natuurlijk hét thema dit jaar, met de extreme weersomstandigheden van de afgelopen tijd actueler dan ooit.** Ik hoop dat de Floriade van dit jaar aanzet tot een andere denkwijze, waarbij we het traditionele los kunnen laten en kunnen focussen op waardecreatie op de lange termijn.’

Wiebe Freriks
• Tuin- en Landschapsinrichting, 2019
• Werkvoorbereider/calculator bij Green m2

Paulien van den Akker
• Bos- en Natuurbeheer, 2003

‘Nou ja, moeten? Dat vind ik wel een groot woord. Maar het is zeker de moeite waard als je interesse hebt in wat er buiten gebeurt. Zelf ben ik al naar twee eerdere edities geweest, namelijk in Aalsmeer en Venlo. Onderling heel verschillend en ook weer anders dan de huidige editie. Daar ben ik overigens alleen naar de sneak preview geweest met VVA Aristaeus op vrijdag 19 november 2021. Dat was zonder al die inzendingen ook al best leerzaam. En we mochten zelfs meehelpen door bollen te poten. Dus heb ik ook nog een – kleine – bijdrage geleverd aan de huidige editie! Wat ik dan wel jammer vind, is dat er vaak zo veel geld bij moet en het een enorme kostenpost blijkt te zijn voor de organiserende gemeente. **In het jaartal werd zelfs een keer hardop getwijfeld of dit evenement nog wel houdbaar is.** Of dit misschien de laatste Floriade zal zijn. Als dat waarheid wordt, dan moet je nu zeker de kans grijpen om het nog eens mee te kunnen maken!’

‘Jazeker, voor de mensen die serieus bezig zijn met het vak is het zeker een aanrader. **Je doet ideeën op hoe je op een andere manier naar je vak kan kijken.** Daarnaast kan je je laten inspireren om met andere materialen of assortiment te gaan werken. Bijvoorbeeld: paardenkastanjes hebben het moeilijk door de bloedingsziekte en worden niet of nauwelijks aangeplant. Op de Floriade worden meerdere species kastanjes toegepast die niet door de bloedingsziekte worden aangetast. Daarnaast kun je zien hoe je op een duurzame en groene manier de stad kan inrichten. Zelf heb ik meegewerkt aan de inzending van GroenCollectief Nederland (perceel 16) waar we laten zien hoe je water kan vasthouden op daken, Raingardens (groene Beek) en in groeiplaatsen van bomen. Deze methodes zijn zichtbaar voor de bezoekers en zo snap je met welke technieken je eenvoudig stadnatuur kan maken. Met vergroening van de stad – of laten we het stadnatuur maken noemen – begin je met de basis en die basis is altijd de groeiplaats voor de vergroening. Maar om de diversiteit te vergroten moet je wel het water kunnen controleren, bewaren en hergebruiken om die onnatuurlijke stad groen en gezond in te kunnen richten.’

Erwin van Herwijnen
• Groeiplaatsspecialist en Tree-technician bij Tree Ground Solutions

Chris Pluymackers
• Vierdejaarsstudent Tuin- en Landschapsinrichting
• Winnaar prijsvraag bloemenchilderijen kavel 112-116 met ontwerp Blue Print

‘Vaak krijgen wij als studenten zeer theoretische basiskennis mee over allerlei onderwerpen, of het nu gaat om duurzaam watermanagement, natuurinclusieve landbouw of stedelijk groen. De ingewikkelde processen van dichtbij bekijken is niet altijd makkelijk, **maar op de Floriade kom je in aanraking met zoveel interessante opstellingen die een kijkje achter de schermen geven.** Zo kun je in de kas van de toekomst bekijken hoe verticale landbouw volledig gerobotiseerd ons voedsel zal verzorgen, demonstreert TU Delft welke bomen in de toekomst het beste helpen tegen hittestress in de stad, kun je op Utopia Island zien hoe agroforestry werkt en toont de tentoonstelling ‘The Exploded View Beyond Building’ hoe reststromen om te toveren zijn tot de prachtigste materialen voor huizen, meubels en dagelijks voorwerpen. Het terrein is verder gevuld met een immens arboretum en daartussen prachtige plantencombinaties voor de nodige inspiratie. Ook leuk voor de nodige plantenkennis. Al met al een zeer mooie editie die aansluit bij een breed scala aan onderwerpen waar wij dagelijks mee te maken krijgen.’

Een aanrader, absoluut, en niet alleen voor mensen die in de groenwereld werkzaam zijn. Wij hebben als personeelsvereniging van idverde Advies een bezoek gebracht aan de Floriade. Vooral met als voorgenomen doel om nieuwe innovaties te kunnen bekijken, te leren van onze collega’s bij andere bedrijven en van andere landen, en te genieten van de groene omgeving. Onze plantenskundigen en landschapsontwerpers konden genieten van alle pracht en praal en onze technische collega’s en collega’s gericht op klimaat, duurzaamheid en circulariteit van vernieuwende ontwerpen en toepassingen. Over deze editie van de Floriade is weer goed nagedacht door de bedenkers met als hoofdthema ‘Growing Green Cities’. Een arberetum met op alfabetische volgorde geordende bomen- en planten die grote waarde hebben voor het stedelijk gebied. Hergebruik van materialen die vanuit de stad teruggebracht worden in het landschap door deze in te zetten voor andere toepassingen. Een enorme bron van inspiratie. **Al met al een dag waar goed duidelijk wordt dat de stedelijke omgeving ook toekomstbestendig en duurzaam ingericht kan worden.** Het vervolg, toepassen!

Julia van der Heijden
• Land- en watermanagement, 2019
• Adviseur Klimaatadaptatie bij idverde Advies

Groenteam BOOT staat in de startblokken

Lars Verschuur is nog civieltechnisch ontwerper bij BOOT, organiserend ingenieurbureau in Veenendaal, maar staat op het punt om adviseur groen te worden. Het is de opmaat voor uitbreiding van het groenteam. 'Groen wordt steeds belangrijker in de samenleving.'

Lars is binnengehaald om de groene expertise, in het van oorsprong civieltechnische bureau, te versterken. Met zijn inhoudelijke kennis zit het wel goed. 'Ik heb de lange route van vmbo (Groenhorst college), mbo (hoveniersopleiding) naar hbo (Tuin- en Landschaps-richting bij Hogeschool Van Hall Larenstein) bewandeld, en ben afgestudeerd in de richting realisatie en planuitwerking. Voor een technisch ontwerper biedt die lange opleiding veel voordelen. Veel van wat ik ontwerp heb ik buiten al eens meege-maakt. Ik weet hoe het werk eruit ziet, wat de werkvolgorde is en hoe lang je over uitvoeringszaken doet. Natuurlijk heb ik de nodige materialen- en beplantings-kennis.'

In de startblokken

Op dit moment werken we aan de vorming van een specifiek groenteam. Dit team werkt aan de klimaatbestendige borging in onze plannen. 'We richten ons met BOOT op het realiseren van een toekomstbestendige leefomgeving. Factoren als hittestress, verdroging, wateroverlast en biodiversiteit nemen we mee in onze ontwerpen en adviezen. Terecht, want groen wordt in de samenleving steeds belangrijker. We zoeken voor dit team nog een projectleider klimaatbestendige leefomgeving die met ons zorgt voor een vergroening van ontwerpen en ruimtelijke plannen.' De ambitie van Lars is om door te groeien als groenadviseur: 'Taken hiervoor krijg ik al. Ik maak groenplannen en pak zelfstandig groenvraagstukken op. De

verwachting is dat ik aan het eind van deze zomer als groenadviseur aan de slag ga.'

Groen geen sluitstuk meer

Het aantal groenvraagstukken bij BOOT groeit. De vraag neemt toe. 'Bij herinrichting van straten is het groen bijvoorbeeld niet langer meer het sluitstuk. Voorheen werden bomen die in de weg stonden omgezaagd en al dan niet herplant. Tegenwoordig moet je de bestaande bomen inpassen. Het meedenken, ontwerpen en adviseren daarover is iets dat naadloos bij BOOT past. Daarnaast maken we ook beheersplannen voor opdrachtgevers. Zo ontzorgen we volledig op groenvraagstukken.'

Participatie

Wat Lars vooral leuk vindt, is bewonersparticipatie om

samen een mooi groenplan te maken. 'Participatie levert veel op. Bewoners genieten meer van het groen, omdat ze er zelf een mening over vormden en vaak nemen ze zelf een deel van het onderhoud voor hun rekening. Dit bespaart de gemeente weer kosten.'

Mooie werkplek

BOOT is een fantastische plek om te werken, aldus Lars. 'We hebben veel afdelingen, veel kennis in huis en kunnen heel veel zelf. Dat heeft veel voordelen. Je vindt altijd wel iemand waar je een vraag aan kunt stellen. Iedereen is bereid om je te helpen.' Hij komt daarbij ook oud-studiegenoten tegen. Want bij BOOT werken meer afgestudeerden van Hogeschool Van Hall Larenstein. 'Welk pad je ook wilt volgen', zegt Lars, 'we zijn altijd op zoek naar nieuwe collega's.'

BOOT levert integrale advies- en management-diensten. We zijn actief in alle facetten van onze leefomgeving. Van stedelijke ontwikkeling tot landelijk gebied, en van bouw, mobiliteit, water, milieu, veiligheid tot recreatie.

Heb je een vraag of interesse om bij BOOT te werken? Neem contact op met Harry Vlastuin via j.vlastuin@buroboot.nl of 06-51559135.

Niets ontziend boek over de leugens in de voedselbranche

Voorzitter IJsbrand Velzeboer van VVA Aristaeus presenteerde op 22 februari zijn vijfde en naar eigen zeggen voorlopig laatste boek: *Leugens op mijn bord*. De locatiekeuze theater De Spiegel in Zwolle kon niet passender. Zijn boek is een spektakel en ook de presentatie was dat.

Het begon al met het gekozen tijdstip: 22-02-2022 om 22 minuten over 2. Bewust gekozen. Het getal 2 vormt de basis van het dualiteitsbeginsel. In zijn boek gaat het over gezond versus ongezond, leugen of waarheid, ja of nee, goed of fout.

In het theater hielden Velzeboer en andere sprekers (Oos Kesbeke, directeur Kesbeke fijne tafelzuren; Roy van Veen, vishandelaar, ICT-expert, theatermaker; Cees van Elst, directeur QAssurance) middels een opleidingsworkshop de aanwezige familie, vrienden, oud-leerlingen, collega's en andere genodigden een spiegel voor. Van Veen concludeerde: 'Eén conclusie is helder: onze voedingsmiddelen vormen een sinister toneelspel met de producent en de consument in de hoofdrollen.'

Machtsverhoudingen in beeld

In *Leugens op mijn bord* gaat Velzeboer in op de machtsverhoudingen tussen de supermarktkopers en de producenten. Het behandelt de gevolgen van de prijsdruk die de retailsector op de producenten zet, waardoor de productintegriteit en vooral de voedselveiligheid onder druk komen te staan. Dit leidt er onder andere toe dat naar de goedkoopste ingrediënten worden gezocht en de randen van de wetgeving worden opgezocht.

'De EU-verordeningen bieden volop ruimte om te klooiën met ons voedsel', aldus Velzeboer. Talloze Haagse bezuinigingen hebben de handhavingsinspanningen geen goed gedaan. Er zijn veel voedselveiligheidsrisico's te noemen die de overheid niet ziet. De klimaatgevolgen van palmolie en de schijnveiligheid die de talloze voedselveiligheidsschema's ons lijken te bieden zijn zorgelijk te noemen.'

Leugens

Velzeboer benoemt in zijn boek leugens als:

- het verbergen van watertoevoeging door dit als technologisch hulpmiddel te bestempelen,
- het weglaten van herkomstaanduiding. Vlees wel, gehakt niet. Huismerkproducten lijken allemaal uit Zaandam, Veghel, Beesd of Huizen te komen,
- het verhullen van toevoeging van palmolie (dat na raffinage vervuild blijkt te zijn met genotoxische stoffen). Becel Gold bijna 15 procent, Kitkat geschat 15 procent,
- de gewichtsaanduiding van voorverpakt vlees en vis in de supermarkt is altijd te hoog ((vlees gemiddeld 4,8 en vis 7,8%), omdat vocht in het matrasje gaat zitten. Beter is om het uitlekgewicht te vermelden of de verpakkers méér af te laten vullen dan aan gewicht vermeld wordt,
- de uitspraak van CBL-directeur Mark Jansen: 'Er bestaat geen verband tussen prijsdruk en voedselveiligheid.' (7/9/2013 in programma KASSA!) Prijsdruk is juist de bronoorzaak van het geklooi met voedsel.
- het verbergen van procesinformatie: zoete boter met destillaat en per-meaat. Appelsap met buitenlands aroma.

Verantwoorde voedselkeuze

Het boek heeft Velzeboer met plezier geschreven voor consumenten die écht verantwoorde keuzes willen maken en hopelijk wordt het ook door Tweede Kamerleden gelezen. 'Het is niet alleen een boek voor op het nachtkastje maar ook voor de parlementaire slaapbanken.' Taalkundige fijnslipperij hoeft je niet in zijn boek te verwachten. Hij is – zo zegt hij zelf – taalkundig geen perfectionist. Wel is hij iemand die hoe dan ook veel plezier blijft houden aan de voedingsmiddelentechnologie en zelfs een woord aan *Van Dale* heeft weten toe te voegen: klooi voedsel!

IJsbrand Velzeboer, *Leugens op mijn bord*, uitgave in eigen beheer, €17,99, ISBN 978-90-810612-3-0, te bestellen bij de boekhandel en via diverse websites.

ONZE MEDEWERKERS VERTELLEN

“Klimaatverandering houdt mij bezig. Ik wil graag een bijdrage leveren om de wereld een stukje schoner achter te laten voor volgende generaties. Bij Yuverta ben ik daarom de bbl-opleiding Water- en Groenbeheer gaan doen in combinatie met een stage bij TAUW. Als veldwerker krijg ik hier de ruimte om mijn ambitie waar te maken.”

Fjodor de Wit | technisch assistent

“Na 15 jaar als docent aardrijkskunde zocht ik een nieuwe uitdaging. Omdat de ondergrondse wereld mij fascineert, ben ik bij Hogeschool Van Hall Larenstein begonnen met de deeltijdstudie Milieukunde. Deze studie combineer ik nu met mijn werk als junior advisor soil bij TAUW. Ik ervaar het bedrijf en het werken bij TAUW als iets waar ik ontzettend veel leer en waar veel doorgroeimogelijkheden zijn.”

Gertjan van Norel | junior advisor soil

LIVE YOUR AMBITION

Maak jouw dromen, idealen en ambities waar! Bij TAUW werk je aan een vitale leefomgeving voor de generaties van vandaag én morgen.

JOIN US AT TAUW - SOLLICITEER OP [WERKENBIJTAUW.NL](https://werkenbijtauw.nl)

Word jij dé koffie-expert van Europa?

Werken bij UCC Coffee betekent dat jij samen met gepassioneerde koffie-experts garant staat voor de kwaliteit van onze koffie. We hebben een geweldig team dat de hoogste kwaliteit levert dankzij hun passie, betrokkenheid en gedrevenheid. Iedere dag weer. UCC Coffee Benelux investeert jaarlijks ruim 10.000, opleidingsuren in haar medewerkers zodat onze koffie-experts leidend blijven in de Europese industrie voor huiskamer koffie.

UCC Coffee Benelux B.V. maakt deel uit van een wereldwijde koffiefamilie en is een drijvende kracht in zes Europese landen. We zijn marktleider in het segment private label koffie en leveren aan honderden succesvolle (inter)nationale retailers, out-of-home bedrijven en industriële ondernemingen.

Mail ons op: hr@ucc-coffee.nl

www.werkenbijucc-coffee.nl

CARRIÈRE

Naam: Jantine Haverkamp
Opleiding: Hogeschool Van Hall Larenstein, Land- en Watermanagement, 2012; Radboud Universiteit & Universität Duisburg-Essen, Biologie (MSc), specialisatie Transnational ecosystem-based Watermanagement, 2014
Functie: Beleidsadviseur waterbeleid bij Unie van Waterschappen

‘In al mijn banen komt de verbinding tussen water en landbouw terug’

Het waterschap loopt als een rode draad door de loopbaan van Jantine Haverkamp. Momenteel werkt ze bij de Unie van Waterschappen. ‘Het is goed dat alle 21 waterschappen in de unie verenigd te zijn.

Je loopbaan begon in 2014 met onderzoek naar een veldmuizenplaag. Dat lijkt weinig te maken te hebben met land- en watermanagement.

‘Toch wel, als je kijkt naar de opdrachtgever: Wetterskip Fryslân. Als muizen alleen schade aan boerenland veroorzaken is het een agrarisch probleem, maar ze groeven ook gangen in waterkeringen. Het waterschap wilde inzicht over het effect op de keringen en hoe plagen zijn te voorkomen. Het waterschap vroeg samen met de provincie en agrariërs ecologisch adviesbureau Altenburg en Wymenga om het onderzoek uit te voeren. Dat resulteerde in een soort stoplichtsysteem met indicatoren. Staan de indicatoren allemaal op rood, dan is de kans op een muizenplaag groot. Vorst en een natte bodem zorgen voor uitdunning van een populatie of remmen de populatiegroei. In de zomer zetten agrariërs het land onder water. Dit probleem aanpakken met water is uniek in Europa.’

Wetterskip Fryslân is een grote organisatie; een heel verschil met je volgende werkgever: adviesbureau Pratensis.

‘Zeg dat wel. Ik ging in één keer van vijfhonderd naar vijf collega’s, maar een klein team vond ik juist wel prettig. Ik nam in eerste instantie vooral deel aan gebiedsprocessen rondom Natura2000- en kavelruilprojecten. Een ander project ging over de toekomst van boerenerven. Als erfcoach in Salland besprak ik bij veel plattelandsbewoners aan de keukentafel de kansen voor een zinvolle (her)bestemming. Het kon gaan over bedrijfsbeëindiging, maar ook over woningsplitsing, natuurontwikkeling of een neventak. Zo was ik eens op gesprek bij een gezin met een melkveebedrijf die graag camperplaatsen wilden realiseren. Laatst zag ik via Facebook dat de camperplaats er is gekomen, dat is leuk om te zien. Helaas stopte ik als erfcoach na anderhalf jaar.’

Hoe kwam dat?

‘Ik ontmoette mijn vriend, een melkveehouder dichtbij Leiden. Eerst zagen we elkaar alleen in de weekenden, maar tijdens de coronapandemie kon ik langere tijd bij hem thuiswerken. Thuiswerken als erfcoach was lastig, want je voert persoonlijke gesprekken. Via (beeld) bellen gaat dat minder dan op het erf. Veel ontwikkelingen op erven kwamen in de wacht te staan, ook vanwege onzekerheden door de pandemie. Ondertussen dachten mijn vriend en ik na over onze toekomst samen en op de boerderij. Eigenlijk waren dat ook erfcoachgesprekken, maar dan voor mijn eigen leven! De boerderij past bij mij als boerendochter en ik help graag mee, maar ik wil wel een baan om te kunnen aarden in het westen. Toen ik werd aangenomen bij de Unie van Waterschappen in Den Haag, ben ik naar de Randstad verhuisd. Het werk is een mooie kans om de sectoren water en landbouw te combineren en bovendien op nationaal niveau aan te vliegen.’

Wat doet de Unie van Waterschappen?

‘We zijn een overkoepelende vereniging voor alle 21 waterschappen en vertegenwoordigen die in het nationale en internationale speelveld. We behartigen hun belangen in de politiek en stimuleren kennisuitwisseling en samenwerking. Zelf werk ik aan het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer om agrariërs en ook waterschappen te stimuleren aan de slag te gaan met de agrarische wateropgave.

Wat maakt je werk uitdagend?

‘In al mijn banen komt de verbinding tussen water en landbouw terug, in praktijk en beleid. Komende jaren wordt het nog spannender om alle maatregelen voor de Kader Richtlijn Water uit te voeren. Bij nieuwe ontwikkelingen als het Nationaal Programma Landelijk Gebied zijn we scherp op wat het kan bijdragen aan de waterkwaliteit, maar we benoemen ook eventuele negatieve gevolgen van beleidsontwikkelingen. Als je via de Unie dan iets kunt bereiken wat de waterschappen vooruithelpt geeft dat veel voldoening.’

TEKST EDWIN VRIEZEN

Struinen op Tiengemeten: verwilderende gebouwen en hernieuwde natuur

Het is een winderige maar zonnige zaterdagochtend in maart. Achtentwintig mensen hebben zich verzameld aan het Haringvliet rondom Cees van de Zande – in imposant groen Bergans tenue met stevige leren laarzen. De gids van Natuurmonumenten neemt het gezelschap mee de pont op: op naar het eiland Tiengemeten.

‘Een echt eiland’, glundert een van de bezoekers als de pont aanmeert. In het knusse koffiehuisje volgt de keuze: wie gaat er voor de route van zo’n vier uur en wie vindt anderhalf wel genoeg? ‘Voor de diehards hoor’, waarschuwt Van de Zande, wanneer bijna de helft van de groep de hand op steekt om met hem mee te gaan op de grote ronde.

Inpoldering
Tiengemeten is duizend hectare groot: zevenhonderd binnendijks en driehonderd hectare aan buitendijkse slikken. Vanaf 1750 werd het ingepolderd. De eerste polder was tien Zuid-Hollandse ‘gemeten’ groot. ‘Ofwel tien keer het oppervlak dat een boer in een werkdag met een span paarden in de Zuid-Hollandse kleigrond kon ploegen: bijna een half hectare. In het Brabantse zand was dat uiteraard een stuk meer’, lacht de gids. Zo kwam het eiland aan z’n naam,

vernoemd naar de eerste ongeveer vijf hectare aan polder. In de jaren erna groeide het eiland westwaarts aan. Lange tijd was het in handen van de familie Van Brienen-Van de Groote Lindt. Na de Tweede Wereldoorlog werd het gekocht door baggeraar en bouwbedrijf Volker Wessels Stevin. Het zou gevuld worden met slib of een vliegveld worden, maar uiteindelijk kocht in 1997 Natuurmonumenten het gebied. Na een flinke ‘verbouwing’ van 2004 tot 2006 – de centrale weg werd bijvoorbeeld een kreek – werd het een paar jaar later opengesteld als natuurgebied. Wat we vandaag gaan zien? Het is maar net geluk hebben, vertelt de gids, omdat het vogeltrekseizoen is. ‘Het kan zomaar zijn dat we tweehonderd lepelaars gaan zien. Of helemaal geen.’ Het water op het eiland is zoet, de Haringvlietluizen staan op een kier, waardoor het zoute water tot ongeveer de monding van het Spui, een

kilometer ten westen van het eiland, kan inlopen.

Tien reeën
We lopen eerst over de dijk aan de noordkant van het eiland. Het water waar we op uitkijken heet het ‘Vuile gat’, naar het feit dat het er flink kon spoken, vertelt Van de Zande. Plots staat hij stil en tuurt door zijn verrekijker. Maar helaas, de zeearend die hij vaak spot, laat zich niet zien. ‘Zo’n imposant beest. Hij kan een hele gans zo uit de lucht grijpen.’ ‘Stop!’, klinkt het ineens gedempt. In een akker staan tien reeën rustig te knabbelen. Hun voorouders of zijzelf hebben zwemmend de oversteek over het Vuile gat aangedurfd. Nu zijn er ruim honderd reeën, vertelt Van de Zande. Op de akkers wordt natuurlijk en kleinschalig geboerd: oude wortel- en knolgewassen en in de zomer bloeiende tarwe, mosterd of cichorei om de insectenstand te versterken. Er wordt nauwelijks geoogst en daar profiteren de reeën en hazen van. ‘Gezien de groei van de wildstand is het een kwestie van tijd voor de eerste wolf verschijnt’, vermoedt de gids. Tussen 1800 en 1840 deed het eiland dienst als quarantainevoorziening. Schepen die van overzee het land in wilden, werden hier gecontroleerd. Zieke bemanningsleden bleven tot wel veertig dagen in afzondering. Het quarantainegebouw staat er nog, zonder ramen en deuren. ‘Het is nu een uit de kluiten gewassen vogelhuis’, grapt Van de Zande, want er broedt al een aantal jaar een torenvalkje.

Invasieve waterteunisbloem
Landinwaarts komen we bij een kommoeras dat last heeft van een invasieve exoot: de kleine waterteunisbloem. ‘Die vormt een mat op het water, waardoor alles eronder zuurstofloos en donker

wordt en vissen sterven.’ Van de Zande wijst op de afgezette vakken in het lage water. ‘Onderzoekers uit Wageningen doen samen met Natuurmonumenten proeven om de plant met zout te bestrijden.’ Terwijl de groep aandachtig luistert, komen de eerste zakjes met krentenbollen en boterhammen uit rugzakken tevoorschijn. Onder de stralende zon passeren we de vluchthuisjes voor arbeiders op het veld, een oude boomgaard met weer een groep reeën, een vervallen huis aan de overkant van de kreek, waar een paar jaar geleden nog een wietkwekerijtje in de achtertuin ontdekt is, en dansende hazen in het veld. Er ontstaat een filosofisch gesprek over de vraag of het prikkeldraad langs de dijk nu de Hoog-

landers buiten de paden houdt of vooral de bezoekers erbinnen. Dan verraadt plots een groep opvliegende vogels de aanwezigheid van de zeearend: de verrekijkers worden getrokken.

Aardappelbewaarloods
Bij een prachtig verwilderd terrein houdt de groep halt. Naast de oude aardappelbewaarloods zijn tijdens de laatste storm vier grote populieren omgegaan. Hun kluiten op een rij in de lucht bieden een perfecte plek voor ijsvogels en oeverzwaluwen. De hogere verdieping van de open loods geeft een weids uitzicht over de verwilderde kreek, die vroeger de centrale eilandweg was. ‘Je kunt je ook wel voorstellen dat de vroegere boeren het zonde vinden, dat alles nu ‘zomaar

vergaat”, merkt een van de bezoekers op. Tijdens het laatste deel van de wandeling laten de grote grazers zich zien. Gewillig poseert een Schotse Hooglander om zich van alle kanten te laten fotograferen tegen de strakblauwe lucht. De kudde bestaat uit zo’n 150 oudere dames, die in kleine subkuddes over het eiland struinen. Via mestonderzoek wordt hun gezondheid in de gaten gehouden. Langs het sluiswachtershuisje – nu een vakantiewoning – en voorbij de mand die vroeger in de paal gehesen werd om de veerpont op te roepen, keren we terug bij het beginpunt. ‘Kom in de zomer nog eens terug’, sluit Van de Zande af, ‘met alles in bloei is het hier nog mooier!’

WILLEMIJN SNEEP

Plasticfabriek: een briljant idee!

Vrijdag 8 april bezocht een groepje leden van VVA Aristaeus de groene plasticfabriek in Almere, waar we werden rondgeleid door Stefan Schoegje. De proeffabriek werkt aan een procédé om van plastic afval, dat tot nu toe meestal wordt verbrand, waardevolle en duurzame producten te maken. Of anders gezegd: van vieze plastic zakjes naar plantenbakken, schuttingen, beschoeiingen en bruggen. In de proeffabriek wordt momenteel het proces geoptimaliseerd. Nadat PET-flessen uit het plastic afval zijn gehaald voor aparte verwerking wordt een granulaat gemaakt dat vervolgens kan worden verhit en gemengd tot een pasta die geschikt is om in ieder gewenste vorm te persen. De plannen liggen klaar voor een echte fabriek dat over twee jaar 150 ton plastic kan verwerken. We zijn uitgenodigd om over twee jaar die nieuwe fabriek met een veel grotere groep te gaan bezoeken. Op het terrein van de huidige proeffabriek, CIRWINN in Almere, lopen meer initiatieven om de Almeerse afvalstroom, bijvoorbeeld beton, om te zetten in nieuwe materialen. Wil je nu al kennismaken met de plasticfabriek? Ze staan ook op de Floriade met een presentatie.

TEKST HARM JANSSEN, FOTO'S HARM JANSSEN EN IJSBRAND VELZEBOER

1. De input. 2. Een halffabrikaat. 3. Verwerkt tot pasta. 4. Geperste plaat. 5. Een van de eindproducten.

Na groot succes
wederom excursie
Markerwadden

Je leest het goed! Na het grote succes van twee jaar geleden organiseerde VVA Aristaeus opnieuw een excursie naar de Markerwadden. Op vrijdag 22 april vertrok de boot vanuit Lelystad naar de ‘nieuwe natuurwereld’, een immens project waarin de mens laat zien waartoe hij tot staat is. Een gemêleerd gezelschap van circa veertig personen – studenten, afgestudeerden en introducees – nam deel. Twee gidsen namen ons mee in de ontstaansgeschiedenis van de Markerwadden. De aanleiding voor de aanleg was de waterkwaliteit die te wensen overliet. Het slib werkte verstikkend voor het waterleven en vergrootte de kans op schadelijke micro-organismen. Met de komst van een vijftal eilanden wordt dit aan banden gelegd. De eilanden liggen er inmiddels zo’n zes à zeven jaar. ‘Je ziet hier letterlijk de successiestadia, de praktijk klopt met de theorie!’, aldus de gidsen. Binnenkort worden de Markerwadden uitgebreid met twee nieuwe eilanden. De Markerwadden staan zo in de belangstelling dat het de vraag oproept of ze niet een te grote toeristische trekpleister worden. Vooral nu Natuurmonumenten overweegt een snellere veerdienst in te gaan zetten. Inspelen op de interesse van mensen voor natuur is natuurlijk belangrijk, maar het leefgebied aantrekkelijk houden voor flora en fauna moet voorop staan.

LEONIE HEUTINCK

Slimme
techneut,
groen
hart?

Dan zijn wij op zoek naar jou!

Bij Ecogroen werken bevlogen groene ingenieurs en ecologen aan een natuurlijker Nederland. Bijzonder interessant en zinvol werk, zeker in deze tijd van biodiversiteitsverlies en klimaatverandering.

Elk jaar hebben we uitdagende stage- en afstudeeropdrachten op het gebied van natuur- en landschapsontwikkeling. Daarnaast zijn we doorlopend op zoek naar nieuwe projectleiders en adviseurs natuurtechniek. Ontwerp, planuitwerking en uitvoeringsbegeleiding voor de ontwikkeling van veenmoerassen, natuurherstel in de duinen of één van de prachtige historische landgoederen die Nederland rijk is? Er is heel veel mogelijk!

Interesse?

Kom een keer vrijblijvend kennismaken op ons kantoor in Zwolle of Amersfoort. Bel **[038] 423 64 64** en vraag naar Marten Meyling of stuur je verzoek naar sollicitatie@ecogroen.nl

Kijk op: <https://ecogroen.nl/vacatures/>

eco
groen
advies & ingenieursbureau

DUPP

your career in food

www.dupp.nl info@dupp.nl Wageningen

recruitment - interim - executive search

Wij zoeken een:

PROJECTMANAGER

KLIMAATBESTENDIGE

GEBIEDSONTWIKKELING

Bij **BOOT** werken wij elke dag aan een toekomstbestendige leefomgeving. Daar hebben wij jou bij nodig! Doe je mee? Scan de QR-code met je telefoon, kijk op www.werkenbijboot.nl of bel met Harry: **06 - 515 591 35**.

BOOT

INGENIEURS MET EEN VERHAAL

www.werkenbijboot.nl

‘Het is altijd een verrassing wat je in de bodem aantreft’

Als student had Gerben Klein Teeselink niet kunnen bedenken dat hij later senior adviseur bodem zou zijn. In zijn advisering is elk vraagstuk maatwerk, dat maakt zijn werk afwisselend.

Het begon met een stage voor de opleiding Land- en Watermanagement. Op school las hij een positieve stagerecensie van Ortageo. ‘Ik raakte benieuwd naar wat bodemonderzoek inhield, ik belde en kon vrijwel gelijk beginnen.’ Na zijn afstuderen kwam hij opnieuw in contact met Ortageo en werd hij aangenomen, samen met een medestudent. Het was dus niet per se een voorliefde voor bodem die Gerben op het spoor van bodemonderzoek bracht. Alhoewel? ‘Als boerenzoon houd ik van het buitenleven en heb ik affiniteit met de bodem. Tijdens mijn stage ben ik bodemonderzoek echt interessant gaan vinden en dat is nog steeds zo. Nog altijd ben ik benieuwd naar de laboratoriumuitslagen. Zelfs als die ‘s avonds of in het weekend binnenkomen, kijk ik toch wel even wat eruit is gekomen.’

Het is overduidelijk, Gerben heeft grote passie voor zijn vak. Bij Ortageo begon hij als projectmedewerker. ‘Je bent dan vooral ondersteunend voor een adviseur of projectleider. Het is een mooie manier om te groeien in het vakgebied.’ Zo heeft Gerben het ook gedaan. Binnen drie jaar stroomde hij door naar de functie adviseur bodem. Hij is tegenwoordig betrokken bij allerlei bodemonderzoeken van a tot z. ‘Ze zijn zeer divers en daar komt veel bij kijken. Mijn eerste vraag aan de klant is aan welk onderzoek wordt gedacht: milieukundig, civieltechnisch, geotechnisch of geohydrologisch? Nog belangrijker is de vraag achter de vraag; het kan maar zo zijn dat allerlei onderzoeken nodig zijn. Gaat het om transactie, nieuwbouw, herontwikkeling of aanleg van een riool?’ Hij denkt met de klant mee, maar kijkt ook verder. ‘Je begint bij een milieukundig bodemonderzoek met een vooronderzoek, waarbij je zoveel mogelijk informatie bij elkaar raapt. Zo krijg ik een beeld van mogelijke bodemverontreinigingen en bepaal ik een

onderzoeksprogramma op maat. Het is daarbij belangrijk om kennis te hebben van de actuele wet- en regelgeving en hoe je die kan interpreteren. Tegenwoordig is ook vaak aandacht nodig voor de invasieve exoten en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) zoals PFAS. Bij een nieuwbouwplan, waarbij grond moet worden afgevoerd, kan het slim zijn om gelijk onderzoek te doen naar PFAS. Als de omgevingsvergunning is verleend en later blijkt dat de grond PFAS bevat, mag de klant overtollige grond misschien niet afvoeren en elders hergebruiken. Het is belangrijk dat een adviseur in een vroeg stadium stilstaat bij dit soort zaken en hierover adviseert om onaangename verrassingen te voorkomen.’

Milieukundig bodemonderzoek is het specialisme van Gerben, maar hij werkt vaak samen met andere afdelingen. ‘Het is

superhandig dat we voor integrale projecten alle bodemexpertises in huis hebben en veel onderzoeken gecombineerd kunnen uitvoeren. Het blijft leuk om buiten de kaders te denken en voor elk vraagstuk maatwerkoplossingen te zoeken. Zo krijgt de klant een onafhankelijk, gericht advies waarmee deze het best is geholpen. En het maakt mijn werk afwisselend.’

Ortageo is de afgelopen jaren uitgegroeid tot een middelgroot adviesbureau met veel kennis en ervaring. ‘Gelukkig kent onze organisatie nog wel een informele sfeer met korte lijnen en is de aanpakmentaliteit onveranderd gebleven.’ Gerben nodigt alumni en afgestudeerden van Van Hall Larenstein en Yuverta mbo Velp uit om collega te worden. ‘Ortageo heeft een goed gevulde orderportefeuille en uiteenlopend werk voor hbo’ers en mbo’ers. Er is altijd wel iets wat bij je past.’

Kijk voor vacatures op www.ortageo.nl

STUDIEVERENIGING

LaarX: ook voor ná je afstuderen!

Studievereniging LaarX is blij dat nu na corona bijna alles weer op de ‘gewone manier’ kan. Het heeft zelfs tot nieuwe initiatieven geleid. Voor studenten maar ook voor afgestudeerden weten ze telkens weer een divers programma samen te stellen. LaarX is een podium voor alle groenprofessionals.

Met name studenten van de opleiding Bos- en Natuurbeheer van Larenstein en van Yuverta mbo Velp zijn lid, maar ook afgestudeerden zijn van harte welkom. Gedurende het studiejaar is er wekelijks op dinsdagavond een lezing. Een hele prestatie. Helemaal als je bedenkt dat ze geregeld kopstukken uit het vak hebben. Via diverse kanalen worden de sprekers benaderd: via het bestuur en door leden, docenten of mensen uit het werkveld. Ook sponsoren leveren input. ‘We spelen slim in op kansen’, vertelt Carmen van der Valk. ‘Als er bijvoorbeeld in een les geen tijd is voor een gastspreker, proberen wij diegene voor ons een lezing te laten verzorgen.’

Lezingen nu ook online

Voorzitter Jurre Deelstra vult aan: ‘Een overblijfsel van de coronatijd is dat onze lezingen nu ook via Teams te volgen zijn. De links daarvoor vind je op onze sociale media, de website en de posters op school. We hebben ook een Youtube-kanaal waar diverse bijeenkomsten zijn terug te kijken.’ De online lezingen zijn een uitkomst voor bijvoorbeeld deeltijdstudenten. Carmen: ‘Die konden voorheen er eigenlijk nooit bij zijn. Voor hen is het fijn dat het in deze hybridevorm kan.’ Dat geldt natuurlijk ook voor afgestudeerden en andere geïnteresseerden. Jurre: ‘Het aantal mensen dat onze lezingen bezoekt fluctueert enorm. De aantallen lopen uiteen van 45 tot zo’n 70 mensen. Soms hebben we zelfs 80 à 110 mensen die fysiek en online een lezing volgen.’

Reiscommissie

Voor de excursies is een speciale activiteitencommissie in het leven geroepen. Begin mei was er een driedaagse reis naar Zuid-Limburg en

op uitnodiging van een boswachter gaat LaarX op fietsexcursie naar de duinen. Deze excursies worden onder meer mogelijk gemaakt door subsidie van school en overheid: coronageld om het studentenleven weer aangenamer te maken. ‘We kunnen onze activiteiten nu nog interessanter en betaalbaarder maken. Het ziet er naar uit dat we volgend jaar opnieuw subsidie krijgen. Helaas moeten we dit jaar wel opnieuw een streep door onze buitenlandse excursie naar Bialowieza in Polen zetten, dit keer vanwege de oorlogsvluchtelingen die er de grens oversteken.’

Samenwerken

LaarX zoekt steeds meer samenwerking met anderen, zoals bijvoorbeeld met studievereniging Terra Partum en platform Green Office voor verduurzaming van onderwijsinstellingen. Jurre: ‘Door samenwerking kunnen we sprekers van wat groter kaliber aantrekken. Zo hebben we Jos Rademakers, directeur van Ark Natuurontwikkeling, Jaap Dirkmaat, directeur van de Vereniging Nederlandse Cultuurlandschappen en Das en Boom, en Thomas van Slobbe, natuurfilosoof, auteur et cetera uitgenodigd. Het zou ook leuk zijn om de banden met VVA Aristaeus aan te halen, bijvoorbeeld door gezamenlijke lezingen of excursies.’

Meedoen?

LaarX vind je vooral via Facebook, Instagram en de website www.svlaarx.nl. Zin om een lezing bij te wonen, te geven of lid te worden? LaarX ontvangt je met open armen.

TEKST LEONIE HEUTINCK EN
RIA DUBBELDAM

'Wat ons zo aantrekt, is de grote mate van vrijheid'

Het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) is de grootste vastgoed- en grondeigenaar van Nederland. Voor afgestudeerden van Hogeschool Van Hall Larenstein en Yuverta mbo Velp is er een scala aan interessante functies. Ankie Ruijter en Lonneke Borst, beiden afgestudeerd tuin- en landschapsinrichter, geven een kijkje in hun keuken.

Ankie begon bij de afdeling omgevingsmanagement en hield zich met name bezig met vergunningaanvragen. Dat sloot helaas niet helemaal aan bij haar interesse en studie. 'Het fijne van zo'n grote organisatie is dat je relatief makkelijk kan switchen. Dat geeft allerlei loopbaanmogelijkheden.' Toen ze intern de vacature groenbeheerder voor de regio 't Harde zag langskomen, wist ze het: dit past bij haar. Sinds anderhalf jaar beheert ze het groen op de kazernes in de Noord-Veluwse regio. Lonneke is haar carrière via allerlei omwegen gestart. Ze volgde een opleiding tot bloemist, maar ontdekte tijdens een stage bij een tuinontwerpbedrijf: 'Dit is veel leuker!' Ze besloot naar Larenstein te gaan en studeerde af bij de opleiding Tuin- en Landschapsinrichting, richting ontwerp. Sinds anderhalf jaar werkt ze bij het RVB als adviseur realisatie buitenruimte voor de regio Noordoost-Nederland. 'Het is een functie die tussen landschapsontwerper en beheerder instaat. Ik ben wekelijks twee à drie dagen per week buiten. Heerlijk!'

Ankie en Lonneke hebben verschillende functies, maar toch kruisen hun wegen elkaar regelmatig. Zo maken ze zich sterk voor het behoud van oude boomstructuren op kazerneterreinen. Ankie: 'Als beter bekend is waar waardevolle lanen, solitaire en markante bomen zich bevinden, kunnen we hun waarde beter onderbouwen. Dat geeft duidelijke kaders voor behoud, bescherming en renovatie. Het maakt duidelijk waarom een gebouw

beter op een andere plek kan worden gesitueerd of waarom er meer beheerbudget nodig is. Ieder voelt wel de urgentie van het behoud van de groenstructuren, maar door ze in kaart te brengen, kunnen we veel makkelijker het gesprek voeren.' Lonneke: 'Daarom tuigen Ankie en ik samen een project op voor het inventariseren van boomstructuren en het herijken van ons bomenbeleid, niet alleen voor 't Harde maar voor alle kazerneterreinen. Het is ons eigen initiatief. Leuk om te noemen is ook het initiatief van een collega van ons voor ecologisch maaibeheer en monitoring aan de hand van de nectarindex. Inmiddels wordt dit landelijk ingevoerd, waarbij beheerders vrijheid hebben het maaibeheer naar eigen inzicht toe te passen.'

Dat eigen initiatief is precies wat ze zo aan hun werk waarderen. Lonneke: 'Mijn functie was nieuw en daardoor kon ik die deels zelf vormgeven. Wat ik heel leuk vind is het relatiemanagement: goede relaties onderhouden met ontwerpers, beheerders en gebruikers, zodat de communicatie tussen hen goed verloopt. Ik kom op bijzondere plekken, waar je als normaal burger gewoonlijk geen toegang hebt,

zoals Kasteel Drakesteyn, Paleis Noordeinde en het KNMI.' Ankie: 'De vrijheid die Lonneke noemt, ervaar ik ook. Als groenbeheerder werk ik volgens een soort basispakket, maar verder is er veel ruimte om kansen te pakken. Heb ik een goed idee, dan bespreken we dat en mag ik ermee aan de slag. Zoveel vertrouwen krijgen van je werkgever is natuurlijk fantastisch!'

Het is duidelijk: Ankie en Lonneke prijzen graag hun werkgever aan. Ankie: 'Dat het Rijksvastgoedbedrijf nog niet zo'n grote bekendheid heeft, is jammer en onterecht, want er liggen veel kansen. Om beter in beeld te komen, gaan we stageplaatsen aanbieden en Lonneke is bezig met het organiseren van een meeloopdag.' *Wil je nu al meer weten over de organisatie, vacatures of stageplaatsen? Kijk dan op werkenvoornederland.nl/RVB.*

bodemanalyse uitvoeren

Oostduinlaan - Den Haag

grondsamenstelling bekijken

Veluwetransferium - Ugchelen

je moet van onderaf beginnen

SmitsRinsma

Advies- en ingenieursbureau

Ben jij binnenkort
mijn nieuwe
collega?

→ www.tijhuisingenieurs.nl/werkenbij

Tijhuis Ingenieurs_ Advies in en om het water

Geslaagd! Wat nu?

Tijd om te ontdekken waar je
groene hart écht ligt!

www.vanhelvoirtgroenprojecten.nl/vacatures

VAN HELVOIRT
GROENPROJECTEN

KOM JIJ BIJ ONS WERKEN?

Wegens gezonde groei zijn wij doorlopend
op zoek naar collega's!

Neem gerust contact op voor meer informatie!
Van Westreenen B.V. | 0342 47 42 55
info@vanwestreenen.nl | www.vanwestreenen.nl

► Milieu advies ► Ruimtelijk advies ► Bouwkundig advies ► Juridisch advies

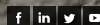
**Gefeliciteerd,
je diploma is binnen!**

Ben je klaar voor het grote werk?

Working down-to-earth ► werkenbijbejo.nl

Valley

Verder leren?

Diverse bbl-opleidingen

Start september 2022

- Boomverzorging
- Watermanagement
- Water- en groenbeheer
- Bos- en natuurbeheer
- Schaapherder
- Bodem en milieu

Meer info en aanmelden op [yuverta.nl](https://www.yuverta.nl)

Yuverta
mbo

SAMEN MAKEN WE DE WERELD EEN STUK GEZONDER!

Zoek je een droombaan bij een bedrijf dat groeit als kool, denk dan eens aan Vezet, marktleider in de fresh-food sector. Houd je van stevig aanpakken en wil je profiteren van de vele carrièremogelijkheden, dan hebben wij voldoende plekken om mee te groeien. En heb je net als wij de missie om gezond eten voor iedereen smakelijk en makkelijk te maken, dan zit je helemaal goed. Kijk voor je carrièrekansen op onze website.

— Hier ga je het maken! —

www.vezet.nl/vacatures

vezet
GEZOND & GEMAK

BWZ INGENIEURS

SAMEN WERKEN AAN EEN DUURZAME LEEFOMGEVING!

Bij BWZ werken we aan complexe en multidisciplinaire inrichtingsprojecten die er toe doen. Met ons enthousiaste team dragen we zo bij aan een duurzame en toekomstbestendige leefomgeving.

**GEBIEDSINRICHTING
INFRASTRUCTUUR
WATER EN VEILIGHEID**

BWZ-INGENIEURS.NL

Nieuwe stap in je carrière?

Als oud-Larensteiner help ik je graag aan een nieuwe baan!

aatop MILIEU & RUIMTE
personeelsintermediair

Gespecialiseerd in werving, selectie & detachering.

Schrijf je in op www.aatop-milieu-ruimte.nl

VACATURE

AAN DE SLAG BIJ ROYAL DE HEUS

BEKIJK ONZE VACATURES

Binnen de Nederlandse Agri&Food is de diervoedersector een kennisintensieve bedrijfstak, die internationaal een koppositie inneemt. Royal De Heus speelt daarin een toonaangevende rol. Elke dag zijn wij bezig met het ontwikkelen van efficiënte en kwalitatieve diervoederconcepten.

Nieuwsgierig en **innovatief** gaan wij daarbij voortdurend op zoek naar nieuwe mogelijkheden voor onze klanten. Royal De Heus biedt **ondernemende professionals** de mogelijkheid om deze leidende rol in de sector verder te helpen ontwikkelen. Bekijk onze vacatures op www.de-heus.nl/werken-bij-de-heus of stuur een open sollicitatie.

de heus
powering progress

Zoek jij altijd alles tot op de bodem uit?

Dan zoeken wij jou!

Wij zijn een technisch ingenieursbureau met ruim zestig medewerkers verdeeld over vier vestigingen in Almelo, Weurt, Oud-Beijerland en Rolde.

Onze specialismen zijn: bodemonderzoek, geohydrologie, bodemsanering, geotechniek, asbestinventarisatie, ontplofbare oorlogsresten en duurzaamheidsoplossingen.

ORTA GEO
INGENIEURS
RUIMTELIJKE
LEEFGOMGEVING

www.werkenbijortageo.nl

Bomhofspas, Zwolle

Zo werken we aan de toekomst.

Onderzoek naar waterleven onder drijvend zonnepark

Als je zandwinning combineert met de aanleg van natuur en een drijvend zonnepark, dan doe je dat natuurlijk zorgvuldig. Daarom onderzocht student Anne Beune het effect van zonnepanelen op de biodiversiteit. [Zie pag. 13.](#)

Wil jij ook werken aan de toekomst?
Neem dan contact op via landschapsontwikkeling@dekkergroep.nl. We hebben regelmatig plek voor gepassioneerde studenten en medewerkers.

Dekker
GRONDSTOF VOOR DATWINNING

Dekker. De nieuwe generatie grondstofwinners.

Mogen wij een moment...

Meer weten
over ons
mooie vak als
rentmeester?

Mail: jessica@klement2.com

...om onze passie met je te delen

Wij zijn Klement Rentmeesters. Onze liefde voor monumenten en landgoederen zit diep. We wonen, werken en leven in monumenten. Het is onze lotsbestemming om dit moois te vitaliseren en te behouden voor de toekomst.

Wij adviseren over beheer, onderhoud en herbestemming van monumentale panden en landgoederen, optimaliseren exploitaties, verzorgen de aan- en verkoop.

Wij zijn op zoek naar jou als je met ons dezelfde passie deelt: de liefde voor monumenten en landgoederen! Als stagiaire of werknemer bij Klement Rentmeesters doe je veel praktijkervaring op en leer je je creativiteit optimaal benutten.

Wij denken graag mee over uitdagende (afstudeer)opdrachten. We bieden een professionele werkomgeving en een marktconforme vergoeding. En natuurlijk héél veel bezoeken aan landgoederen en monumenten..!

Heb jij ook liefde voor het vak als rentmeester?

Toon dan je interesse als stagiair of afgestuurde middels een mailtje naar: jessica@klement2.com

Klement Rentmeesters. **Liefde voor monumenten en landgoederen.**

Klement
RENTMEESTERS

Nu is het moment...

...om Klement Rentmeesters te gaan volgen.

Bel ons: 043 - 32 33 511 of ga naar www.klement2.com

Makelaardij
Beheer en exploitatie
Herbestemming
Subsidies
Grondzaken

